

เล็กลำอ้อย มีรายได้เพิ่ม : ผลิตภัณฑ์อ้อยหมักจำหน่าย

อ้อย เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่งของจังหวัดกาญจนบุรี มีพื้นที่ปลูกอ้อยในปี 2554 จำนวน 581,719 ไร่ คิดเป็น 22.84 % ของพื้นที่ปลูกอ้อยของภาคกลาง มีพื้นที่ตัดอ้อยสดเพียง 183,706.86 ไร่ หรือ 31.50 % ของพื้นที่ปลูก ภายใต้งจหวัดโดยปลูกเพื่อผลิตน้ำตาลและพลังงานทดแทน มีการเก็บเกี่ยวผลผลิต ส่งโรงงานระหว่างเดือนพฤศจิกายน-มีนาคม ยอดอ้อยและใบเป็นผลพลอยได้ที่เหลือทิ้งไม่ได้ใช้ประโยชน์ร้อยละ ๒๕-๔๐% ของผลผลิต (ต้นอ้อยสด 1 ตัน มียอดและใบส่วนเหลือ ๒๕๐ - ๔๐๐ กิโลกรัม) สามารถนำมาใช้เป็นอาหารสัตว์ได้ โดยการหมัก สัตว์ชอบกินเพราะมีความหวานกว่าฟางข้าวและหญ้าสดทั่วไป เมื่อนำมาหมักยอดอ้อยจะมีโปรตีน ๔.๓-๖.๓ % สามารถจำหน่ายได้ในราคา กิโลกรัมละ ๑.20 บาท หรือมีรายได้เพิ่ม 300 - 480 บาท/ตัน หรือประมาณ 1 ใน 3 ของราคาอ้อยโรงงาน 1,200 บาท/ตัน อ้อยในเขตพื้นที่ชลประทานให้ผลผลิต 15 - 30 ตัน/ไร่ ได้ผลผลิตยอดอ้อยและใบ 3.75 - 12 ตัน/ไร่ หรือมีรายได้เพิ่ม 4,500 - 14,400 บาท/ไร่

วิธีการทำ

- นำยอดอ้อยและใบมาสับด้วยมือเป็นท่อนสั้นๆ ขนาด 3-5 เซนติเมตร หรือใช้เครื่องสับ เครื่องจะตีให้ยอดอ้อยแตกเป็นชิ้นเล็กๆ มีความน่ากิน มีลักษณะนิ่ม ทำให้สัตว์สามารถกินได้หมด
- นำยอดอ้อยและใบที่สับอัดใส่ถุงให้แน่นใส่อากาศออกให้หมด
- หมักไว้ 14-21 วัน แล้วสามารถนำมาเลี้ยงสัตว์ได้
- หากเป็นยอดอ้อยและใบแห้งควรใช้กากน้ำตาลและยูเรียผสมในการหมัก เพื่อเพิ่มความน่ากินโดยใช้อัตราส่วนยอดอ้อย 100 กิโลกรัม กากน้ำตาล 5 กิโลกรัม ยูเรีย 1 กิโลกรัม และน้ำ 1 กิโลกรัม

อาหารสัตว์คุณภาพดี จากใบมันสำปะหลัง

มันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดกาญจนบุรี มีพื้นที่ปลูกในปี 2554 จำนวน 601,369 ไร่ ผลพลอยได้จาก การเก็บหัวมันจำหน่ายโดยเฉพาะ ใบและยอดมันสำปะหลังยังไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า ในแต่ละปีต้องสูญเสียวัตถุดิบ อาหารสัตว์คุณภาพดี ไปไม่น้อยกว่า 420,958 ตัน/ปี เนื่องจากใบมันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีโปรตีนสูงถึงร้อยละ 25 คาร์โบไฮเดรตร้อยละ 40 (โดยน้ำหนักแห้ง) และมีสารสีแทนในไฟลด์ ซึ่งทำให้ไขมันในเนื้อสัตว์มีสีเหลืองดูน่าเป็นที่ยอมรับของตลาด แต่ไม่สามารถใช้เลี้ยงสัตว์ในสภาพสดได้ เพราะส่วนของใบและยอดมันสำปะหลังสด มีสารพิษไซยาไนด์ในรูปของไซยาโนเจนิกกลูโคไซด์ หากสัตว์กินเข้าไปจะทำให้เกิดอาการเป็นพิษอย่างเฉียบพลัน ส่วนใหญ่จะตายลงเนื่องจากช่วยเหลือไม่ทัน ควรทำแห้ง หรือทำหมัก เพื่อลดสารพิษจึงจะสามารถนำไปใช้เลี้ยงสัตว์ได้

การเก็บเกี่ยวและนำมาใช้ประโยชน์

ใบและยอดมันสำปะหลัง สามารถเก็บเกี่ยวมาใช้ประโยชน์ได้ตั้งแต่มันสำปะหลังมีอายุ 3-6 เดือนขึ้นไป โดยทยอยเก็บ ครั้งละ 10-15 ใบต่อต้น หรือหักส่วนยอดและใบได้ทุก 2-3 เดือนโดยไม่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตหัวมัน และเก็บเกี่ยวได้อีกครั้งพร้อม การเก็บหัวมันจำหน่ายโดยตัดจุกยอดลงมา 30-70 เซนติเมตรพื้นที่ 1 ไร่ สามารถเก็บเกี่ยวใบและยอดมันสำปะหลังสดได้ 600-800 กิโลกรัม/ไร่/ปี เกษตรกรจะมีรายได้เพิ่มจากการจำหน่ายใบมันสดต้นละ 800 บาท ใบมันหมักต้นละ 2,000 บาทและหากทำแห้งสามารถ จำหน่ายได้ต้นละ 4,000 บาท

วิธีหมัก

๑. นำใบและยอดมันสำปะหลังมาตัดด้วยมือหรือใช้เครื่องตัดให้เป็นท่อนสั้นๆ ขนาด 3-5 เซนติเมตร
๒. นำใบและยอดมัน บรรจุถุงหรือภาชนะสำหรับหมัก อัดให้แน่นเพื่อไล่อากาศออกให้มากที่สุด
๓. หมักทิ้งไว้ 14-21 วัน แล้วสามารถนำมาเลี้ยงสัตว์ได้
๔. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการหมักและความน่ากินควร ผสมสารเสริมการหมัก อันได้แก่ มันเส้นบด รำข้าว หรือกากน้ำตาล ในอัตรา 5% - 10% หรือเกลือ 5% โดยน้ำหนัก

การใช้เป็นอาหารสัตว์

๑. ใบมันสำปะหลังแห้งหรือหมัก ใช้เป็นแหล่งอาหารเสริมโปรตีน สำหรับโคเนื้อ โคนม แพะ แกะ โดยเฉพาะหน้าแล้ง ควรเสริมใบมันแห้ง ประมาณ 1 กก./ตัว/วัน หรือใบมันหมักประมาณ 3.5 กก./ตัว/วัน เพื่อรักษาน้ำหนักตัวไม่ให้เกิด
๒. ใช้ ใบมันแห้งผสมในอาหารข้นได้ถึงร้อยละ 50 ของสูตรอาหารโค แทนการใช้ใบกระถินหรือยูเรีย
๓. ใช้ใบรวมยอดมันสำปะหลังแห้ง ในสูตรอาหารข้นผสมสำหรับโคเนื้อหรือโคนม ได้ร้อยละ 20
๔. ในฤดูการและสัตว์ปีกระยะรุ่น-ขุนใช้ใบมันสำปะหลังแห้งได้ร้อยละ 15 ของสูตรอาหาร

การใส่กากน้ำตาลลงในน้ำเพื่อเพิ่มพลังงานโค

ในช่วงฤดูแล้งโคมักได้อาหารที่มีคุณภาพต่ำ แม้จะมีแร่ธาตุอยู่บ้างก็ไม่อาจเพียงพอต่อความต้องการของโค ดังนั้น เพื่อให้ การเจริญเติบโตของโคเป็นไปตามปกติแล้ว ควรมีการเสริมแร่ธาตุให้กับโคที่เลี้ยง และการผสมกากน้ำตาลลงในน้ำเป็นอีก อีกทางเลือกหนึ่ง ที่โคใช้ดื่มจะทำให้โคมีสารอาหารที่ครบถ้วน นอกจากนี้ยังจะทำให้โคมีสภาพร่างกายสมบูรณ์ช่วยให้โครู้สึก อารมณ์ดีขึ้นด้วย การกินน้ำของโค 1 ตัวจะดื่มวันละ 20 - 30 ลิตร ส่วนโคขุนที่กินหญ้าสดหรือเปลือกส้มปัดเป็นอาหาร ทยาม ต้องการน้ำประมาณวันละ 5 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัว ส่วนโคขุนที่กินฟางหรือหญ้าแห้งเป็นอาหารทยามต้องการน้ำ ประมาณวันละ 10 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัวดังนั้น ดังนั้นควรเตรียมน้ำสะอาดให้โคได้กินอย่างพอเพียงในหน้าแล้ง

